

Petter Gjersvik (f. 1952) er medisinsk redaktør i Tidsskriftet. Han er hudlege, dr.med. og førsteamanuensis ved Institutt for klinisk medisin, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet.

Foto Einar Nilsen

For at en forskningsartikkel skal bli lest, forstått og husket, må den ha et klart budskap. Artikkelen struktur og form er en del av budskapet

Budskap, budskap, budskap

Fra tid til annen holder jeg foredrag om hvordan man skriver vitenskapelige artikler, der jeg baserer meg på gode bøker om emnet (1–3) og egen erfaring som forsker og redaktør. Jeg starter gjerne med å spørre tilhørerne hva som kjennetegner en god vitenskapelig artikkel. Svarene jeg får er mange. Det som går igjen er: aktuell og viktig problemstilling, riktig bruk av vitenskapelig metode, pålitelige data, balanserte tolkninger, god diskusjon om studiens svakheter og styrker, godt språk, illustrerende figurer og oversiktlige tabeller. Mange fremhever at resultatene må være sanne i den forstand at de ikke er fremkommet ved datamanipulering, juks eller annen uetisk atferd. Til slutt blir vi som regel enige om hva som er viktigst: Artikkelen må ha et budskap.

Forskningsartikler skal fortelle en historie. Forfattere bør derfor spørre seg selv før de tar fatt på skriveprosessen: Hvordan kan jeg få potensielle lesere til å lese, følge, forstå, tro på og helst huske historien jeg ønsker å fortelle? Hva vil jeg at leserne skal sitte igjen med når de har lest artikkelen? Slike spørsmål bør være styrende for utformingen av både tekst, tabeller og figurer (4, 5).

Hva er så et budskap? Det er selvfølgelig avhengig av studien. Artikkelen budskap er knyttet til de viktigste funnene og det disse innebærer. Forbausende mange forfattere har vansker med å formulere dette på en god måte – «where's the beef?», som amerikanere ofte sier. Hvis du som forfatter ikke får til en god og dekkende formulering, spør deg selv: Hvordan ville jeg forklart dette for «mannen i gata» eller min egen bestemor? Da er du godt i gang. Bruk enkle ord fremfor kompliserte der dette er mulig.

Et annet godt råd er å legge mye arbeid i sammendraget. Det er (minst) tre grunner til dette. For det første er det ønskelig at også de som bare leser sammendraget, får med seg studiens hovedfunns og konklusjon. For det andre skal sammendraget få potensielle lesere til å lese hele artikkelen – de skal bli hektet. For det tredje er sammendraget en god øvelse i å skrive kort, presist og dekkende. Antall ord i sammendraget er begrenset, så hvert eneste ord må veies nøye. Sammendraget er ikke noe som kan «smøres sammen» rett før manusinnsending. Skriv gjerne sammendraget først, men les det på ny og gjør endringer før manuskriptet sendes inn.

De fleste medisinskvitenskapelige tidsskrifter krever at originalartikler skal ha en såkalt IMRaD-struktur – fire hoveddeler om henholdsvis bakgrunn, materiale og metode, resultater og diskusjon

(små variasjoner finnes) (1–3). Det er lett å oppfatte denne strenge og konforme strukturen som rigid og hemmende for en forfatter som skal få frem sitt budskap til flest mulig. Det er en feilaktig oppfatning. Struktur er *til hjelp* i arbeidet med å få til logisk og god flyt i fremstillingen og for å få budskapet frem. En gjenkjennelig og fast struktur signaliserer vitenskapelighet og seriøsitet og at forfatterne er troverdige og til å stole på. Det er også en fordel at leseren kan vite hvor opplysninger han eller hun søker, kan finnes i artikkelen.

Vitenskapelige artikler i Tidsskriftet skal ha en tekstramme med artikkelen hovedbudskap uttrykt i 3–4 setninger. Artikler i enkelte andre tidsskrifter – bl.a. *BMJ*, tidligere *British Medical Journal* – har gjerne en tekstramme med en setning eller to om hva som er kjent om det aktuelle emnet til nå og hva den aktuelle studien tilfører av ny kunnskap. Noen tidsskrifter vil gjerne ha studiens hovedfunns eller konklusjon i artikkelen tittel, en praksis bl.a. Tidsskriftet og *New England Journal of Medicine* ikke følger (6). Dette kan synes paradoksalt, siden vi ber forfatterne få frem sitt budskap på en mest mulig effektiv måte. Tittelen har imidlertid også andre funksjoner enn å vekke interesse i målgruppen: Den skal signalisere vitenskapelighet, seriøsitet og balansert refleksjon. Man kan gjerne si det slik: Tittelens form er en del av budskapet – på samme måte som artikkelen struktur og form er en del av budskapet. Formen har et budskap: Dette er en vitenskapelig artikkel, ikke en meningsytring eller et nyhetsoppslag. Vil man uttrykke sine meninger, kan dette gjøres ved å skrive kommentarartikler, kronikker eller andre typer artikler der man står friere i formvalg og formuleringer.

Når eiendomsmeglere blir spurt om hva som er de tre viktigste faktorene som bestemmer salgsverdien til en bolig, svarer de gjerne: beliggenhet, beliggenhet, beliggenhet. Arbeiderpartiets partisekretær mente det var tre årsaker til partiets gode valgresultat i 2005: fagbevegelsen, fagbevegelsen, fagbevegelsen. På samme vis er det fristende å fremheve tre viktige kriterier for en god vitenskapelig artikkel: budskap, budskap, budskap.

Litteratur

1. Nylenna M. Publisere & presentere. Medisinsk fagformidling i teori og praksis. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2008.
2. Hall G. red. How to write a paper. Oxford: Blackwell Publishing, 2008.
3. Day RA, Gastel B. How to write and publish a scientific paper. 6. utg. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
4. Gjersvik P. Språket er en del av faget. Tidsskr Nor Legeforen 2012; 132: 613.
5. Lunde S. Mer enn tusen ord. Tidsskr Nor Legeforen 2012; 132: 924–5.
6. Gjersvik P. Dette er en god tittel. Tidsskr Nor Legeforen 2013; 133: 129.